

govarjajo, kakor samo v prostih stavkih, da se vadijo govoriti in razsodno misliti. Včasih naj učitelj tudi porabi kak zgodovinski odlomek za spisne ali pravopisne naloge, da si učenci vse bolj pojasnijo in v spomin vtisnejo. Povestnica kaže nam Boga, kateri po svoji modrosti in dobroti dela in dejanja posamesnih ljudi kakor tudi skupnih narodov modro vlada in vodi, zmago pospeši in dá pa vselej le pravičnemu, dobremu in svetemu. Da se pa bode tudi kerščanski in pobožni čut z naukom združeval, naj pripušča dejanja in dela človeške po vzrokih in vseh višjemu vodstvo, ter naj človeške slabosti kakor senco pri luči primerja.

Zgodovino brez zemljevida podučevati, pa bi se le po lanu plavalo; da je nauk mičen, naj ga tedaj združuje z zemljepisjem. Zgodovinskega jedra je v „Drugem Berilu“ več vaj. Pri zemljepišnem poduku učitelj učencem kaže družino kakor središče državljskega življenja, tu pa naj jim kaže cerkev ko središče verskega življenja.

Da pa bode učitelji mogli vse to obširno polje uspešno obdelovati, potrebno je, da imamo zato potrebne pripomočke. Zato je želeli, da bi možje, kateri imajo o tem določno besedo, že skoraj kaj več storili, nego nas zmeraj s praznimi tolažili odpravljali. Mi učitelji umemo svojo nalogo, ter smo tudi pripravljeni svoje dolžnosti zvesto spolnovati; naj bi jih tudi drugi že skoraj spolnili do nas učiteljev!

Stari in mladi Slovenec.

Smag - posmaga.

O. Smaglü adj. fuscus; cf. posmagü m., posmaga f. cibi genus, placenta, frustum panis; serb. smagnuti obfuscari, cupere.

S. Omenjam tega le, ker ste sklepali s tem nekdaž iz briz. spom. vúzmazi stsl. vü usmazê in vuzmaztve stsl. usmazîstvé intemperantia, kar je Kopitar razlagal e phrasi germanica: úz der máze extra modum τὸ ἐκμετῶν, Metelko pa iz u privalivum in zmaštvo (zmaštvo iz zmaga, snaštvo iz snaga, in ubog, aima culamitas), toraj uzmaga, uzmaštvo.

Smykati.

O. Smyčã in smykajã se, tudi smučati-čã-čiši repere (cf. smokū serpens) smycati-ajã trahere, smykū fides, smyčikū-čīnikū fidicen.

S. Nsl. pišete: presmeknoti pertransire, veje smukati, smuknoti currere schlüpfen, na smuk sprungweise, smučko lubricum, s m u k a schleifbahn, schlitten, smicati se lubricare; serb. smucati, prismucati se repere; v drugem pomenu rus. smyknuťi mit dem geigenbogen streichen, polj. smydzek fidelbogen.

Smělū.

O. Iz směti, smějati, in celo sůmějati - smějã - ješi - listvovati audere, kar nsl.

S. Rabijo naj mi sploh smělū adj. audax, smelec; smě-nije, smělstvo audacia, s m ě l o s t i contumacia.

Snaga.

O. Profectus, opus, studium; snagota celeritas; cf. ser. snã lavari.

S. In v tem scr. pomenu je nsl. snaga munditia, ornatus, honor, snažni kakor polj. snažny mundus, snažiti condecorare; sicer slovansko pa je robur, vigor, snažan gnavus, sedulus.

Sničãvū.

O. Curiosus, male sedulus; sničistvo luxuria, potius curiositas, cf. cinistue, znicistvę fris.

S. Nsl. sničav keck, witzig; iz briz. spomink. razlaga Kop. in po njem Met. sničistvo (Vorwitz) iz sničji, in to iz sničav, snica (der vorwitzige Vogel, die Meise) parus, avicula moribus et habitu curiosissima!

Sokačī.

O. S o k a č ī m. — čij, — aličij coquus, sokali — lükū — ličina — činica coquina, sokalinica, soknica culina, — fortasse a secundo: rad. sek (sěkã).

S. Skalec se imenuje slov. mesar, toraj sekalec ali sokalec; a ne iz sokū?

O. Sokū je stsl. a) succus, condimentum, coctile, cibus, sočīnū adj. suci, sočivo lens, legumen, sočivica; b) je sokū (zok) accusator, sočīti indicare, sočība mala opinio, detractio, calumnia; cf. scr. sač sequi.

S. Nsl. je: a) sok succus, sočivo legumen, sočivje legumina, fascolus; b) obsok indago, serb. sok delator, testis, česk.

calumniator, sočba calumnia, sočiti, bulg. soči (cf. nsl. sačiti-zasačiti).

Sopsti.

O. Tudi sopti-sopā-peši, sopati-pljā-lješi tibia canere, recte flare, cf. sapatī-ajā-aješi stertere; od tod a) s o p l i m. s o p è l i f. tibia, cithara, canalis; sopiči tibicen; b) s o p l i m. fons saliens, forte mucus, res viscosa, sopohū gluten apum, sopolistvo viscositas.

S. Sopsti, s o p è t i anhelare, sapa halitus, hrov. sopsti sugere, rus. sopèlī exire (de aqua, vapore, fumo), toraj stsl. sopuhū siphon (čes. sopouch luftloch), sopuha fuligo, sopohū-otū scaturigo, canalis; serb. sopolj, sopolina; čes. polj. sopol nasentropfen, eiszapfen; stsl. s o p a š i k a proboscis (pri slonu) itd.

Sporū.

O. Sporū adj. uber, -inū abundans, sporina-ryni abundantia, sporište ubertas, sporo abunde.

S. Sporno nsl. modice; sicer v vseh slovanskih spor-en, sporyj, spirnyj uber, fecundus, prodigus, pa tudi zlasti polj. spory et uber et parcus, sporija parsimonia (cf. šparati), sporinja frugalitas.

Spèti.

O. Spèti, spèjati - spèjā - ješi, spèšiti - šā - šiši proficere, properare, — se; cf. gr. σπύδευ ser. sphāj augeri.

S. Spèhū, spèsenje, spèšivū - šitelinū - šinikū - šinū alacer, s p è l ū matusus, prèspèti superare; s p è t i spem properare, dospeti venire, maturescere, spehati se itd.

Sroka.

O. S r o k a punctum, linea, momentum temporis, rus. stroka rad. strūk pungere, genuina vocabuli forma fortasse strūka.

S. Mar ne iz rokū m. praestitutum tempus, kar nsl. rok terminus, omen, fatum (cf. rok - rek, fatum - fari)?

Stava.

O. Stati - stanā - neši, stanāti - nā - neši, stajati - stajā - ješi, stojati - jā - išī; stavati - vaja, - viti - vljā - viši, - vljati - jajā — so znani glagoli.

S. Poberem naj le iz njih nekteere več ali manj navadne oblike: stava articulus, stavū compages, pondus, statera, bulg.

stavū statura, stavilo (mēřila; stavila) statera, -linū comendatitius p. pisanije - no; — licī magistratus genus; stavici-vecū scutella; stado grex, stadiťi se congregari, stadiťniku pastor; staj adv. statim (cf. s - daj), staj m. mansio, stajniĵa stabulum; stalostī fortitudo, stalū adj. fortis; stanica cohors; stanovitū adj. potens, certus, immobilis p. mužī; — vīnikū fundator; stanū nsl. nachtlager, wohnung, stand; je od stan u, er ist vom adel; stanūkū conventus, stanjaninū caupo; stasī f. regio pastorum, serb. stas statura, gorostas gīgas; statije, statučinū conspicuus; staja f. casa, stabulum, aula, nsl. staja, platz des viehes auf der weide, staje pl. der abgetheilte stand des viehes; serb. staja hospitium; stojilo, stojalo — jalište; stojalinū adj. basis, — jateľinū stativus, stanovinū stabilis itd.

Steg-ostegū.

O. Steg rad. a) tegere, ostegū vestis (toga), nastegny sandalium; b) globulis iungere.

S. Stogle pl. stifte an den schuhschnūren, stoglej ligula, stogla lori genus; s tem se vjema stog, stoŹer.

O. Stogū p. pšenice acervus; stoŹerū ali steŹerū m. cardo, meta, orbita; stoŹerī collare.

S. Stog nsl. horreum harpfe, heuscheober; stog hrov. stoga pertica: debel, močan in rogovilast kol, na ktereġa se seno in Źito sklada; neukreten kot stog; stoŹiti sich bäumen: konj se stoŹi; stoŹanje thürstock; serb. stoŹaj kar steŹaj, stoŹer, stoŹar cardo, vrata na steŹaj odpreti angelweit, rus. na stēŹi; stoŹernik je hrov. celo cardinalis ecc. rom.

Stlati.

O. Stelĵa-ljeŹi; steli f. lectus, stelĵa f. tectum (unterlage der dachdecke, zimmerdecke); stlūbū i stlūpū, stoborū columna, turris; stlūpije-rije columnae; stlūba ali stolba scala, stlūpicī columella, stlūbīnikū-pīnikū stylita; stolū thronus, sella, scamnum.

S. Nsl. stlati; podstoli čevľji, hrov. postol calceus, postolar t. j. čevľjar; stolbeh (stolbūh) strebepfeiler, stub (stolb) gradus, stolbec gestell für ein lämpchen, stelba; stolp, hrov. stupica scala, čes. sloup (cf. nsl. poslopje); stober se ġlasi nsl. steber columna, trabs; stol, kar nsl., drugim Slovanom miza; stolci thronus, p. nsl. mavrica je stolec BoŹji.